

Три пальми

Михайло Лермонтов

ТРИ ПАЛЬМИ
Східній переказ

В піщаних степах аравійських колись
Три пальми високі й стрункі розрослись.
Між них джерело із-під ґрунту скупого
Текло, ніби хвиля із срібла дзвінкого,
Бережене тінню зелених листків
Від лютого сонця й летючих пісків.

Так рік непомітно минув не один;
Та жоден мандрівник з далеких сторін
Жаркими грудьми не схилявся до вологи
Уста відсвіжити, засмаглі з дороги,
І стали вже сохнуть у спеці тяжкій
І листя розкішне, й потік голосний.

І стали три пальми до Бога волать:
"Навіщо зросли ми? Щоб тут зав'ядять?
Даремно в пустелі росли і цвіли ми,
Під сонцем пекучим, нікому незримі,
Ні разу не втішивши погляд людський...
Неправий, о небо, твій вирок святий!"

І тільки замовкли — в просторі яснім
Пісок закрутився стовпом золотим,
Дзвінків залунали незладжені звуки,
Пістрявою грою замаяли в'юки,
З'явилися верблюди. Хитались вони
В грузькому піску, як у морі човни.

Моталися в них між зибучих горбів
Мережані поли похідних шатрів;
Їх руки смагляві щораз підіймали,
І чорнії очі відтіль виглядали,

І, стан нахиливши вперед свій стрункий,
Коня гарячив бедуїн молодий.

І кінь вороний його ставма ставав
І барсом пораненим раптом стрибав;
І білого одягу складки красиві
Спадали фарису на плечі рухливі;
І з криком, і з свистом він мчав по піску,
Свій спис підкидав і ловив на скаку.

Із шумом підходить до пальм караван,
Веселий в їх тіні розкинувся стан.
Наповнились глеки дзвонисті водою;
Киваючи гордо гостям головою,
Їх пальми вітають, як друзів своїх,
І радий струмок, напуваючи їх.

Та тільки-но присмерк на землю упав,
Сокири по кореню гук залунав,
І впали століть вихованці високі!
Одежу з них діти зірвали жорстокі,
Порубано потім тіла їх ставні
І палено довго на хижім вогні.

Коли ж на світанку розвіявсь туман,
У путь свою далі пішов караван,
І попіл зостався в пустелі безводній,
Де вчора дерева цвіли благородні,
І сонце спалило останній їх прах,
І вітер розніс його в жовтих степах.

І нині все дике й порожнє кругом,
Не шепчеться листя з шумливим струмком:
Даремно в пророка він тіні благає,
Його лиш гарячий пісок засипає,
Та коршак чубатий в безлюдді німім
Клює свою здобич криваву над ним.

1839

Переклад Максима Рильського